

Chudoba a nerovnosti

Člověče, (ne)zvol si – Aby pomoc fungovala

Anotace

Tato vyučovací jednotka je určena pro práci v hodinách zeměpisu, popř. výchovy k občanství. Žáci zhlédnou video, které prostřednictvím příběhu jejich vrstevnice Amíny z chudé venkovské oblasti v blíže neurčené zemi inspirované Etiopií otevře téma chudoby a nerovnosti. Žáci mají možnost zasáhnout do děje videa a rozhodnout tak o životě Amíny i formě pomoci pro její vesnici. Díky návazným aktivitám mohou proniknout do reality rozvojových aktivit a zamyslet se nad tím, jak zařídit, aby pomoc byla skutečně efektivní. Na konci lekce mají žáci na základě získaných poznatků možnost přehodnotit svoje postoje v otázce rozvojové pomoci a spolupráce.

45 min

8. a 9.
ročník

Video

Vzdělávací oblast a vyučovací předmět: Člověk a příroda – Zeměpis, Člověk a společnost – Výchova k občanství

Průřezové téma: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova

Očekávané výstupy:

Z-9-4-02 Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.

VO-9-5-02 Žák uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky.

VO-9-5-03 Žák objasní souvislosti globálních a lokálních problémů.

EV-9-1-07 Žák je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení.

Klíčové kompetence:

Kompetence komunikativní

Kompetence sociální a personální

Kompetence k řešení problémů

Cíle vyučovací jednotky:

Žák vyhledává, vybírá a hodnotí relevantní informace vzhledem k danému účelu.

Žák vysvětluje, v čem spočívá správný přístup k humanitární pomoci a rozvojové spolupráci.

Žák reflektuje svoje vlastní názory týkající se chudoby a rozvojové pomoci a diskutuje o nich s respektem k názorům druhých. Obhajuje je, popř. je na základě nově získaných informací přehodnocuje.

Pomůcky:

2 papíry formátu A5 pro každého žáka (rozhodování)

Vytištěný rozhovor s humanitárním pracovníkem pro každého žáka

Obrázky postav s bublinami vytištěné na čtvrtkách

Barevná izolepa na vytvoření názorové škály formou čáry na podlaze

Doplňující a pomocné materiály:

Často kladené otázky (materiál pro učitele)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Digitální vzdělávací zdroj pro výuku zeměpisu,
RČ: CZ.02.3.66/0.0/0.0/18_067/0012346

POPIS VYUČOVACÍ JEDNOTKY

1 Evokace: Vstup dovnitř

5 min

Učitel žákům oznámí, že budou za malou chvíli sledovat video, které se jmenuje (Ne)zvol si. Zeptá se žáků: Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky?

- *Všichni máme stejnou možnost volby.*
- *Všichni máme stejnou šanci uspět, záleží jen na našich schopnostech a snaze.*

Žáci se následně rozmístí ve třídě na názorové škále – pomyslné nebo na podlaze izolepou vytvořené linii podle toho, do jaké míry s výrokem souhlasí (od naprosto nesouhlasím až po naprosto souhlasím).

2 Sledování první části videa (Ne)zvol si a první rozhodování (5 min video + 5 min rozhodování)

10 min

- Žáci sledují film do 5. minuty, tedy do momentu, kdy mají učinit první rozhodnutí (rozhodnutí, zda půjde Amina do školy, či zda má místo školy pomáhat mamince).
- Zeptáme se žáků, jak by rozhodli. Žáci na papír napíší A, či B (podle své volby) a zvednou papír nad hlavu.
- Zeptáme se náhodně vybraných zástupců volby A i B, proč takto rozhodli.
- Potom pustíme nejprve část videa, která zachycuje důsledky volby A (Amina půjde do školy), kde se žáci dozvědí, proč tato možnost není pro Aminu možná.

3 Druhé rozhodování: Jak na humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci, aby fungovala?

10 min

Sledujeme druhou část videa od důsledků volby B k druhému rozhodování. Žáci volí mezi dvěma možnostmi pomoci obyvatelům vesnice. Volbu nejprve opět provedeme rychlou formou, stejně jako v předchozí části – zvednutím papíru s napsanou volbou.

Poté žákům rozdáme vytištěné texty (rozhovor s humanitárním pracovníkem ADRA), žáci si je potichu přečtou a zvýrazní informace, které potvrdí, či vyvrátí jejich rozhodnutí. Učitel se po přečtení rozhovoru zeptá, kdo změnil svůj názor a proč (resp. na základě jakých informací z textu).

Necháme žáky předvídat důsledky volby A a zdůvodňovat, proč si myslí, že volba bude mít tento následek:

- *Jaký asi bude důsledek volby A? (Co nejrychleji uspořádáme sbírku a pošleme sebrané věci.)*

Sledujeme film do konce. Nejprve pustíme část, která zachycuje důsledek volby A. Žáci tak mohou porovnat své návrhy se skutečným stavem. Potom pustíme důsledek volby B a zbytek filmu.

4 Debatní místnost

10 min

Navážeme na konec videa, kde se v debatní místnosti objeví různí lidé s různými názory. Pro účely aktivity jsou postavy z videa zpracované na kartách, které vyvěsíme na tabuli (obrázek člověka s větou v bublině).

Pan Kravačák: *Jsem proti tomu, aby chudým státům pomáhaly humanitární organizace. Ti lidé si na to zvyknou a stanou se na naší pomoci závislí.*

Televizní moderátor: *Pomoc zahraničních humanitárních organizací nic neřeší. Všechny státy by měly být schopny pomoci svým občanům samy. Měl by zde fungovat systém sociálního zabezpečení.*

Ada z neziskovky: *To jistě, jenže dokud tento systém nefunguje, tak musí pomoc přijít odjinud. Pomoc lidem v nouzi je naše morální povinnost.*

Paní Spravedlivá: *Jednou z příčin chudoby jsou velké nerovnosti ve společnosti. Musíme zajistit, aby se spravedlivěji přerozdělilo bohatství. Například, aby ti nejvíce bohatí platili větší daně, než platí teď.*

Kluk Hugo: *Tak to tedy ne. Bohatí si své peníze tvrdě vydělali a mají právo s nimi dělat, co chtějí!*

Tatínek: *Pomoc chudým zemím je akt spravedlnosti, ne nějakého milosrdenství. Podívejme se do dob kolonizace, kdy evropské státy ovládly rozsáhlé území. Kvůli tomu se některé země dostaly do ekonomické a politické závislosti. Bohaté státy musí převzít zodpovědnost, protože dnešní situace je částečně i jejich vina!*

Pan Starosta: *Vážený pane, tohle svalování viny na bohaté státy vede k tomu, že v těch zemích místní elity nedělají pro odstranění chudoby skoro nic. Pochopme, že i chudé státy mají své elity a ty musí převzít zodpovědnost.*

Učitel vždy vyvolá jednoho žáka, který přečte text z bubliny u jedné z postav. Poté všechny žáky vyzve, aby se zamysleli, do jaké míry s názorem souhlasí a ukázali to na pomyslné svislé linii (ruka nahoře – naprosto souhlasím, ruka dole – naprosto nesouhlasím). Učitel vyzývá náhodně vybrané žáky, aby svůj názor zdůvodnili, ostatní je mohou doplňovat.

Pokud probíhá výuka online, pro vyjádření míry souhlasu můžeme využít některý z online nástrojů, popř. mohou žáci jednoduše hlasovat zvednutím ruky (při zapnuté webkamerě) nebo v chatu.

5 Reflexe

 5 min

Poté se vrátíme k výrokům z evokační části lekce a ptáme se: *Změnil se nějak váš pohled? Jak a proč?*

Žáci opět mohou vyjádřit svůj pohled tím, že se postaví na určité místo či zaznamenají svůj názor na ose. Necháme žáky, aby se znovu zamysleli nad otázkou: *Jak byste vysvětlili název videa (Ne)zvol si?*

